

Et verdenssamfund i opbrud og forvirring

*Af Preben Melander *)*

I tiden efter 2. verdenskrig var USA den eneste supermagt takket være sin militære og økonomiske overlegenhed, Denne position blev understøttet gennem bl.a., USA`s lederskab af den militære forsvarssammenslutning NATO og sin institutionelle magt gennem verdenssammenslutningen De Forenede Nationer (FN). FN blev oprettet af de sejrende magter efter 2. verdenskrig.

Siden er der sket mange politiske ændringer i Verdenssamfundet. I disse år er der kommet en række stater, som på grund af sin befolkningsstørrelse, militære styrke og økonomiske magt har markeret sig som konkurrenter til verdensherredømmet. Det er lande som Kina, Indien, Iran, Nordkorea og Rusland, som har etableret en koalition af autokratiske stater med base i Asien. De ser sig som politiske modpoler og modspillere til Vesten og dets demokratier. De konkurrerer om magten i den øvrige del af verden, ikke mindst i Asien, Afrika og Sydamerika. De to ledende og mest magtfulde stater i de to koalitioner, USA og Kina, står her som to store konkurrenter om toppen af verdensmagten. Rusland kommer her klart i 2. række på grund af sin mindre størrelse, begrænsede økonomiske magt og sine militære konfrontationer overalt i verden, på i Europa, Asien og Afrika.

Vestens fremtid vil i de næste mange år være præget af krige og konflikter med Rusland og Østens autokratier.

Putin har siden 2008 ført en erobningskrig mod sine naboer i Europa. Han kæmper for at genskabe det globale russiske imperium, som eksisterede i Sovjettiden, og som kollapsede i 1989, da Sovjetunionen brød sammen. Det førte til en periode på ca. 20 år, hvor Vesten genfandt freden og friheden. Putin lod på skrømt, som om han støttede den fredelige sameksistens, bl.a. med opbakning fra den tyske forbundskansler Merkel. (Wandel durch Handel). Vesten lod sig i store træk naivt føre bag lyset og gennemførte en omfattende nedrustning. Putin derimod startede en storstilet oprustning, finansieret af sin store energiekspor til bl.a. Vesten.

*) Preben Melander er professor og emeritus på CBS og ansvarshavende redaktør Samfundslederskab i Skandinavien.

Men allerede i 2008 kom Putins sande ansigt til syne, da han gennemførte sin første lynoffensiv mod Georgien og Moldavien og siden de russiske enklaver i Østukraine. I februar 2022 indledte Putin den store erobringskrig mod hele Ukraine med omfattende tab og ødelæggelser.

Ukraine har hidtil kunnet holde stand takket være en stor våbenhjælp fra Vesten. Putin kalder nu krigen en kamp mellem Rusland og Nato, men kæmpet af Ukraine som stedfortræder.

Krigen ser ud til at blive langvarig, fordi Putins overlevelse som russisk eneheriker står og falder med, at han vinder krigen. Vestens støtte til Ukraine har dog ikke levet op til de afgivne løfter om våbenhjælp. Det skyldes, dels USA`s indrepolitiske splittelse som følge af den opståede "Trumpisme og den tiltagende amerikanske isolationisme, dels den begrænsede interesse for Ukraines overlevelse i flere europæiske stater, især i Sydeuropa". Putin har derfor vundet tid til at samle sine kræfter i 2024 og venter nu på at se udfaldet af det amerikanske præsidentvalg. Hvis Trump vinder her, vil støtten til Ukraine være i fare. Trumps globale politik er dog yderst uforudsigelig og impulsiv. Det store spørgsmål er, om Europa magter at videreføre støtten til Ukraine uden USA`s medvirken. Det er meget svært at spå herom, fordi løse løfter er der mange af.

Fortsættelse følger i næste nummer af SiS.